

Vijzelverlenging van De Noordermolen

De molen bemaalde het waterschap Noordermolenkolonie (635 ha), ten noordoosten van het dorp Noordbroek. De molen had oorspronkelijk twee vijzels, wat de aanwezigheid verklaart van het spoorwiel. Sinds 1934 is er nog maar één vijzel. In 1946 kreeg de molen een nieuwe vijzel, een nieuwe vijzelbak en een nieuwe fundering. In 1959 werd de windbemaling stopgezet en in 1963 kocht de heer S. Graafhuis de molen en herstelde die in 1964. De zelfzwitchende Dekker-roeden verdwenen toen. In 2002 heeft de heer Graafhuis de molen verkocht aan de gemeente Menterwolde die de molen vervolgens heeft doorverkocht aan de Molenstichting Oldambt.

Tijdens de in 2004 gestarte restauratie is bekeken hoe de vijzel moest worden aangepast aan het in de loop der jaren flink verlaagde polderpeil. De vijzel stond in de zomer zelfs droog bij een verhoogd polderpeil. De wens was dus bij de restauratie een langere vijzel in de molen te krijgen. De beschikbare windkracht van de molen zou echter gelijk blijven.

Door fabrikant *Spaans Babcock* werden vier alternatieven gegeven voor een nieuwe vijzel, waarbij er variatie mogelijk was in de capaciteit, het aantal gangen, de vijzel- en de pijpdiameter en de spoed. Na overleg werd gekozen voor een vijfde alternatief waarbij de grotere opvoerhoogte van de vijzel gecompenseerd wordt door een combinatie van eigenschappen: een kleinere capaciteit, een kleinere vijzeldiameter, een grotere pijpdiameter en een kleinere spoed dan bij de oude vijzel.

In het werk is de nieuwe vijzel gemaakt om de molen weer te kunnen laten werken bij het winterpeil van NAP – 3,00 m. De vijzel is voorzien van een stalen maal-kant om minder verlies te hebben van terugstromend water.

De vloer aan het ondereinde van de vijzelgoot en de goot zelf waren al van beton gemaakt. De nieuwe vloer moest 0,70 m dieper worden aangelegd. Een nieuwe betonnen vijzelgoot werd gemaakt door de nieuwe (dunnere) vijzel te voorzien van een gootvormige plaat staal die aan de onder-buitenkant van de vijzel was gelast. De ruimte tussen deze tijdelijke malplaat en de oude goot – met daarin een wapeningsmat – werd volgestort. Na uitharding van het beton en verwijdering van de malplaat ontstond er heel weinig

DE TIJDELIJK GEPLAATSTE NIEUWE VIJZEL IS VOORZIEN VAN EEN BEKISTINGSPLAAT

speling tussen vijzel en vijzelgoot: de dikte van de tijdelijke bekistingscilinderplaat. Onder water is een nieuw modern druklager gemonteerd. De nieuwe vijzel draait sinds mei 2005 tot tevredenheid.

Rond de molen is een watercircuit aangelegd om het water via enkele duikers en de sloot naast de molen weer terug te laten stromen naar de polderwatergang. De molen heeft met de verlengde, maar verkleinde vijzel maar beperkt wateraanvoer nodig om actief te kunnen blijven malen.

Als u de vijzel in de molen wilt zien werken, kunt u contact opnemen met molenaar Geert Manting (0598) 326295; de molen draait vaak op zaterdag.